

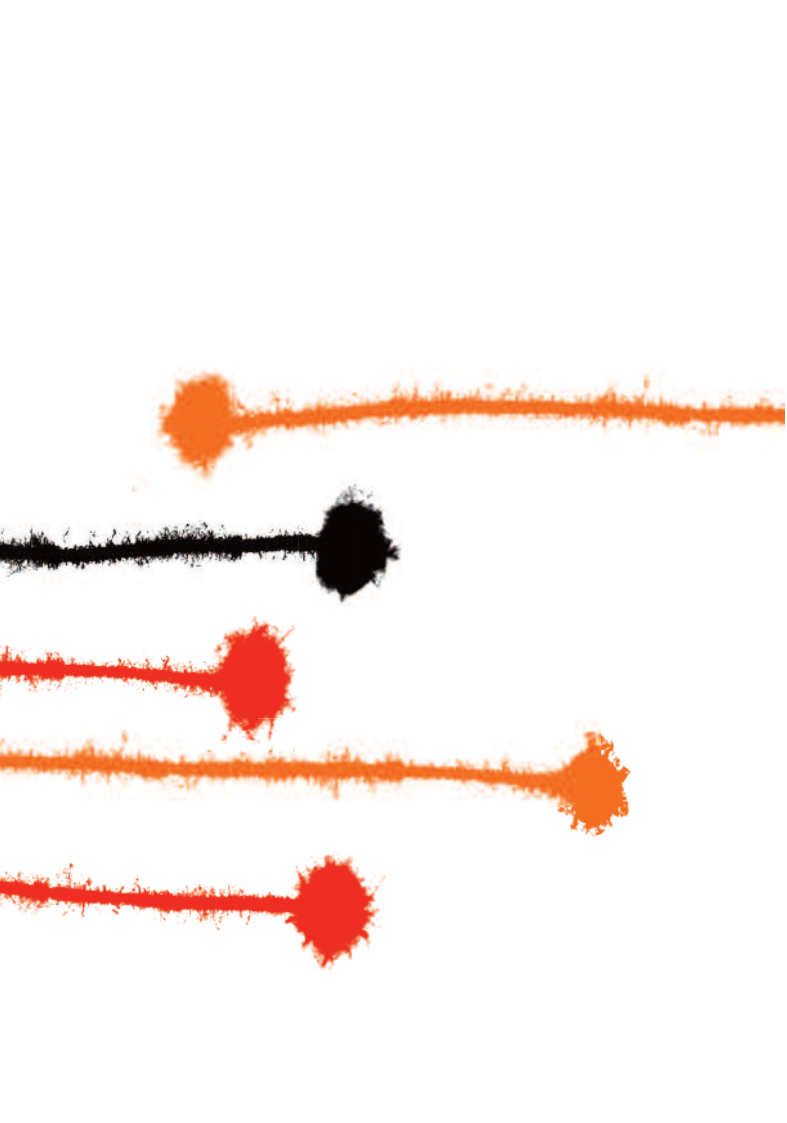
Brane Mozetič

**Dilluns
de poesia
a l'Arts
Santa
Mònica**

**Presentació
i traduccions
de Simona Škrabec**

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

SANTAMÒNICA

Un poeta sense poètica

Simona Škrabec

I riu bàrbarament.

Joan Maragall, 7 de novembre de 1893

Interpretar la poesia de Brane Mozetič és una tasca tan paradoxal que es podria qualificar d'impossible. Els seus versos, que van perfilant imatges amb nitidesa, són un parany per a qualsevol exegeta. La primera advertència que he de fer és que en aquesta poesia no cal aclarir res, tot és perfectament comprensible. No es pot fer un resum millor, dir-ho més clarament. I després de llegir uns deu poemes —com els que sentirem avui— Mozetič sembla no tenir més secrets. Sembla que hàgim compartit amb ell la vida i que coneguem les seves intimitats més delicades. Ho sembla, sí, ho sembla...

Per descomptat, després d'aquest petit tast, qualsevol lector es veuria capaç d'opinar-hi. Així arribem a la segona advertència que he de fer. Brane Mozetič, a causa de la seva poesia tan explícitament ancorada en l'autobiografia, ha estat proclamat portaveu de la comunitat homosexual. I així, quan els lectors comencen a «opinar» sobre aquesta vida servida en una safata, sense vels, sense dobles sentits, profunda com un gorg, però transparent com l'aigua més cristal·lina —allò que en surt són tots els possibles i impossibles prejudicis envers aquests espais obscurs on les emocions més amagades

surten a flor de pell. No és que no estiguem acostumats a contemplar a plena llum la confessió d'un homosexual, sinó que no estem disposats a sentir ningú desgranar amb fredor quirúrgica els elements de la passió. Aquest és el problema.

És a dir, amb l'escriptura de Brane Mozetič s'hi ensopega. No deixa indiferent; aquest autor ens apel·la d'una manera inquietant perquè fa que la poesia no sembli una activitat intel·lectual i exquisida que es cultiva en un lloc a part. Les seves paraules es diuen clarament ara i aquí. Aquests versos es viuen. Sobre aquests versos es discuteix com sobre una notícia de diari. Davant d'aquestes tremolors es reacciona com davant d'un amic que la vida hagi atropellat.

I tanmateix és un engany pensar que a causa del fet d'entendre de què parla, la poesia de Brane Mozetič sigui fàcil d'entendre. Representa que allà darrere de les tanques, en aquells marges de la societat on mai ens atrevim realment a entrar, els nois senten i viuen de la manera com ho descriu Brane Mozetič. No és ben bé cert, Mozetič sí que documenta d'una manera implacable el seu propi món. Però els que hi són retratats no necessàriament tenen la capacitat d'anàlisi que té el poeta. No estem davant de cap cronista. Mozetič no apunta el que veu, no fotografia només. Furga. Burxa. Provoca un mal horrible. Fa estremir perquè obliga a mirar el que no volem veure ni els de fora ni els de dins. Aquest poeta desfà les il·lusions, sistemàticament.

En la literatura eslovena la tradició d'escriure des dels marges és, de fet, potser la característica més pro-

nunciada. I per això mai sabem què fer-ne, dels nostres poetes, tan desencantats sempre, difícils d'utilitzar en les classes de patriotisme. No és fàcil —i la sorpresa en descobrir-ho no és poca— trobar en la literatura catalana un poeta tan cruelment insubmís amb la seva pàtria com el que sentirem llegir avui. I llavors, de cop, em ve a la ment «Paternal» de Joan Maragall, aquella idíl·lica postal escrita després de l'atemptat al Liceu.

Per comprendre per què aquesta nuesa de les relacions humanes que Mozetič s'esforça a aconseguir té un potencial de revolta increïble podem començar amb aquell nadó que «riu bàrbarament» després d'haver-se atipat de llet, indiferent a tots els esdeveniments que l'envolten. Brane Mozetič ens diu una i altra vegada que allò que passa «en els cellers més amagats de l'edifici» —aquesta és una citació de Franz Kafka— és cosa de tot-hom. Fins que no aprenuem a *veure* la passió en tots els seus matisos, no podrem construir cap societat que realment funcioni. Si els infants se'ns converteixen en bàrbars panxacontents, no avançarem. I per sempre haurem de viure entre els silencis, les prohibicions i els privilegis.

Simona Škrabec (Ljubljana, Eslovènia, 1968) es dedica a la traducció literària i a la recerca relacionada amb la literatura europea del segle xx. Ha traduït a l'eslovè les obres de diversos escriptors catalans, entre elles els llibres de Pere Calders, Jesús Moncada, J. V. Foix, Jaume Cabré, Gabriel Ferrater, Maria Barbal, Maria Mercè Marçal, Llorenç Villalonga i Blai Bonet, i d'autors eslovens i serbis al català (Drago Jančar, Danilo Kiš, Boris Pahor, Aleš Debeljak, Brane Mozetič, entre d'altres).

Sense poètica

Brane Mozetič

Mai m'he dedicat gaire a pensar sobre la meua poesia. És més, dubto que el milió o dos de poetes que hi deu haver al món tinguin tots elaborada la seva poètica. No em faig il·lusions, la poesia no em sembla que tingui un poder especial. No crec que el poeta sigui un visionari (encara que sóc el traductor de Rimbaud a l'eslovè) o el mitjancer de la transcendència. Tampoc crec que la poesia pertanyi necessàriament a l'àmbit del Bé —crec que la poesia pot ser el Mal pur. Vaig començar a escriure en l'adolescència, en paral·lel amb la descoberta de la meua sexualitat, que va agafar una orientació diferent de la majoria. Per mi, l'escriptura està entreteixida amb la meua diferència sexual. He convertit l'escriptura en un interlocutor, en algú que m'escolta i a qui podia confiar els meus sentiments. I, alhora, l'escriptura representa per mi el mitjà per informar el món extern sobre tot allò que em fa diferent. No devia tenir més de quinze anys quan vaig començar a escriure poesia homosexual i ja la llegia als altres. Després, a causa de la influència de les tendències predominants en la poesia eslovena d'aquell temps, em vaig deixar endur pels jocs poètics i creia que escriure poesia significava que el contingut havia de

quedar abstracte. Però aquesta expressió tan indefinida a mi clarament no em donava cap satisfacció. A l'edat de vint-i-cinc anys vaig tornar a escriure confessions, a narrar relats, però sempre deixant enigmes no resolts. Em vaig alliberar de metàfores, de jocs lingüístics. Intentava elaborar una llengua senzilla i aconseguir dibuixar imatges nítides, com escenes. Alguns poemes podrien descriure's com curtmetratges, uns curtmetratges sempre molt personals, íntims, carregats d'eròtica i de sexualitat... i també de la violència que la societat exerceix contra l'individu: hi surten els soldats i les guerres amb freqüència. Algú podria dir que utilitzo la poesia amb finalitats terapèutiques. Podria ser que intentés curar-me a mi mateix i al meu entorn, potser fins i tot vull curar el món. La meua poesia està destinada primer de tot a la població LGBT —i no tinc cap intenció de demanar perdó per això. M'alegra que altres persones s'hi puguin reconèixer, però jo escric per als que s'assemblen a mi perquè necessiten literatura amb la qual es poden identificar, on poden trobar patrons de comportament vàlids que el món de la majoria els nega. I no parlo aquí només dels models de sexualitat, sinó també d'una altra manera de veure el món, d'un món sense la violència, ple de sensibilitats, on la convivència amb els altres rau en la calidesa.

Selecció de poemes*

Tria de poemes Brane Mozetič / Traducció Simona Škrabec

MOJ OČE OBSTAJA samo na razglednicah. več kot dve leti pred mojim rojstvom piše iz stockholm. najprej domov, potem v mamino službo, v kino šiška. maminim staršem očitno ni bil všeč. še manj kasneje, ko se ni poročil in ko je zanosila. šel je v vojsko, zadar, beograd, leto in pol. medtem jima tudi mama s trebuhom ni bila pogodu in se je morala odseliti. v ljubljano, v barako. ko sem se rodil, ni bilo govora, da bi ji dovolili dojenčka v podnajemniški sobici. šel sem v dečji dom. za koliko let? oče se pojavi po vojski na nekih fotografijah, ko že stojim. ali celo delam prve korake? potem spet na razglednicah. s poljske, češkoslovaške, iz zahodne nemčije. še pri mojih osmih letih trdi: Na poti sem, da bi nam bilo lepše. od tam nekje je moj edini spomin v živo. mama me pelje na sestanek z njim v gostilno rio.

* Tots els poemes pertanyen al poemari *Nedokončane skice neke revolucije*. Ljubljana: Škuc, 2013.

potem nam ni bilo lepše. nisem ga več videl. tudi razglednic ni več pošiljal. samo denar, redno, kot po predpisih, vse do konca mojega študija. pri mojih treh letih je mama zbolela. bila je v bolnišnici. ni mogla več vsak dan prihajati v dom in me voziti na sprehode. tako kot dotlej. in tako kot druge mame. tedaj se je stara mama omehčala in me vzela k sebi. tako kot sta par let prej vzela mojega bratranca, ki mu je umrla mama. nazaj v mesto k mami sem odšel šele, ko sem moral v šolo. medtem se je preselila v blok, ki so ga zgradili za barakarje. vaško okolje je zamenjala mestna otročad, poleg barakarjev še malomeščani, delavci, meščanska golazen, cerkveni slinarji. povzročili so tako zmedo v moji glavi, da sem se jim umaknil v svojo sobo. kot nor sem začel zbirati razglednice vseh mogočih ljudi.

EL MEU PARE EXISTEIX en les postals. dos anys abans del meu naixement escriu d'estocolm. primer a casa, després a la feina de la mare al cinema šiška. als pares de la mare ell no els agradava. i menys encara quan no es va casar amb ella. es va allistar, zadar, belgrad, un any i mig. la mare amb la panxa grossa també va haver de deixar la casa dels pares. va anar a ljubljana. en néixer jo, no ni

havia cap opció de viure amb un nadó en una habitació rellogada. em van enviar a una casa d'acollida. per quants anys? el pare apareix en algunes fotos quan jo ja m'aguanto dret. o és quan ja camino? i de nou les postals. des de polònia, txecoslovàquia, alemanya occidental. jo ja tinc vuit anys i ell encara diu: viatjo per assegurar-nos una millor vida. l'únic record viu d'ell és d'aleshores. la mare em va portar a la fonda rio per conèixer-lo. però res va millorar. mai més el vaig veure. no enviava més postals. només els diners. regularment. quan tocava. fins al final dels meus estudis. quan vaig tenir tres anys, la mare es va posar malalta. era a l'hospital. no em podia visitar, no em podia treure a passejar com abans. ja no era com les altres mares. l'àvia em va acollir a casa seva. amb el cosí que també hi era perquè, a ell, la mare se li va morir. vaig tornar a la ciutat per anar a l'escola. la mare vivia en un bloc de pisos, construït per als que havien viscut a les barraques. vaig conèixer els nens de ciutat, els pobres, els aburgesats, els treballadors, els milhomes rics, els mantegosos menjaciris, tots plegats em van confondre tant que em vaig atrinxerar a la meva habitació i vaig començar a col·leccionar les postals de tothom, d'arreu.

VLEČEM SE PO dolgih praznih hodnikih, pustih, da me bolijo noge, roke od tovora. vse do velike bele dvorane, posvečenega vstopa v posvečeno državo. vrsta je dolga, desetkrat zavita, nadzorniki so strogi, vprašanja resna, sami mali svetovni policaji. zdi se mi, da so vsi američani taki. že v vrtcu se sklanjajo nad svetovnim zemljevidom, predstavljajo tanke, usmerjajo rakete. tudi če bi bil vsak teden na meji, bi me vsak teden fotografirali, mi vsak teden vzeli odtise desetih prstov. le kam se zgublajo? tja kot prazne besede svobode. krevsam naprej, večni potencialni sovražnik, tu in tam, že pred desetletji in še vedno. nekoč so nas učili, da je treba biti nenehno na preži pred sovragom. naučili smo se le, da jih sedaj sami volimo, da sami postajamo taki, da se kot američani dvigamo v nebo ter spuščamo bombe. morda nekoč pride do napake in zrušimo lastna mesta. morda se odpre zemlja in nas pogoltne. zbiramo se na cesti in protestiramo proti vojni. hinavci, mi, ki smo sami zanjo glasovali.

M'ARROSSEGO per passadissos llargs i buits i desolats, em fan mal els peus i els braços de tantes bosses. en la sala blanca, entro solemnement als beneïts espais estatals. la filera és llarga, deu vegades cargolada, els inspectors severs, les preguntes serioses, els policies aquí són tots cosmopolites. els americans són tots iguals. comencen a estudiar el mapamundi, movent els tancs, orientant els coets, a la guarderia. cada cop que passo per la frontera, em fan la foto i em prenen les empremtes digitals dels deu dits. què es deu haver esvaït aquí? les paraules buides sobre la llibertat. avanço sense esma, sóc l'enemic en potència etern, des de fa dècades i encara, aquí, allà, sempre. ens deien, abans, que cal estar atents als traïdors. però no vam aprendre res, ara som nosaltres els que els votem, perquè ara nosaltres som els americans, pugem al cel i deixem caure les bombes. un dia potser es produirà un error i enderrocarem les nostres pròpies ciutats. el terra s'obrirà i se'ns empassarà. ens reunim al carrer, protestem contra la guerra. nosaltres, els caragirats que vam votar a favor seu.

TISTEGA DNE NAJ BI pri meni imeli sestanek za revolver, mislim, da je bilo proti večeru, poletje. s. je že prišla, drugih pa nekako kar ni bilo. potem je klicala n., da so na ulicah tanki. a da se bo skušala po partizansko prebiti. prišla je dosti kasneje in povedala, da se je začela vojna. nič ni bilo s sestankom. začelo pa se je nekaj, kar je v meni vselej puščalo občutek krivde. državo so si razdelili, jo izropali, na vrtu stare mame so pustili kup gnoja, kure se tepejo za gliste, vneto brskajo in kokodakajo. v daljavi donijo topovi. ni mi bilo dano, da bi živel v miru, da me ne bi stiskalo pri srcu. potujem, da bi ušel. a v novih deželah novi topovi, vojaki, brzostrelke, dvigam roke za vrat, legam na tla, spominjam se svojih protestnih branj za demokracijo – zdaj pa tole.

HAVÍEM DE TENIR una reunió a casa per allò del revòlver, era l'estiu, cap al tard. s. va arribar, els altres no. llavors va trucar n. dient que els tancs eren als carrers. i que ella ja trobaria el camí com ho feien els partisans. va arribar-hi tard perquè havia començat la guerra. i la reunió no es va fer. el que va passar em va fer sentir culpable. es van repartir un estat, s'ho van endur tot i van deixar a l'hort de l'àvia un munt de fems, les gallines es barallen ara pels cucs, remenen la terra i cloquegen. en la llunyania retrunyen els canons. no em van deixar viure en pau, sense angoixes. viatjo per escapar-me. però als llocs nous hi ha canons nous, soldats, fusells, em poso les mans al clatell, jec al terra, havia participat en lectures de protesta i per la democràcia —i ara això.

VOZIVA SE V AVTOBUSU. strašno je vroče, ti se pa še stiskaš k meni. 27. maj 2012. kar naprej me gledaš in me poljubljaš. počutim se kot majhen pes, ki si ga pobral v zavetišču. in ga sedaj pelješ domov. ves navdušen. da ga boš čez par dni pustil v kaki stranski ulici. jaz pa sem ves srečen, ker še ni tako, ker me še božaš po vratu, in jaz ti lahko govorim vse zgodbe zavetišča. da sem prišel na svet triintrideset let pred tabo, na tisoče kilometrov daleč od te ceste, ki naju pelje ob morju. vse ti lahko govorim, ker ničesar ne razumeš in okoli naju ni nikogar, ki bi razumel mojo pasjo govorico. kako sem se že zgodaj zaljubil v prvega fanta. vsaj zdelo se mi je tako. ker tedaj nisem vedel, da iščem le nekoga, ki bi me vzel iz zavetišča. in nisem vedel, kaj je ljubezen. in, moj ljubi, tudi sedaj tega ne vem, samo gledam te z žarečimi očmi, se oglašam, da bi te očaral. to je strašno žalostno potovanje z avtobusom, ob sinjem bleščečem morju, potovanje zapuščenega psa, ki je vse pomešal, in tebe, ki se veseliš nove igrčke, in potem moram čakati pred vrati, ko bi želel leči k tebi. to je res strašno žalostno potovanje. zdi se mi, da se bom nekega dne enostavno odplazil v temo in poginil.

SOM DINS L'AUTOBÚS. fa calor i tu et repenges contra mi. 27 de maig de 2012. em mires, em fas petons. em sento com un gosset recollit d'una gossera. i que t'emportes a casa. feliç. per tornar-lo a abandonar en un carreró al cap de poc. estic content perquè encara no ho penses fer i perquè m'acarones el clatell mentre t'explico històries de la casa d'acollida. vaig néixer trenta-tres anys abans que tu, a milers de quilòmetres lluny de la carretera que passa pel costat del mar. et puc dir tot això perquè tu no ho comprens, ningú aquí entén el meu parlar de gos. aviat em vaig enamorar d'un noi. m'ho va semblar, si més no. aleshores no sabia que estava buscant algú que em tragués de l'orfenat. i no sabia què és l'amor. i, estimat meu, ara tampoc ho sé, només sé mirar-te amb els ulls encesos i parlar per seduir-te. es tracta d'un viatge desolador, l'autobús passa al llarg del mar atzur, ple d'escates de llum, és un viatge d'un gosset abandonat que ho ha barrejat tot. tu et sents alegre per la nova joguina i jo he d'esperar davant la porta encara que m'agradaria jeure amb tu. el viatge és desolador, creieu-me. un dia d'aquests m'arrossegare a fora, a la fosca, i em deixaré morir.

JUNIJA 2001 ME NISO SPUSTILI v kafič,
ker sem peder. počutil sem se kot pes.
umazan. vlekli so me po časopisih in
televizijah in mi dajali vedeti, da sem si to
zaslužil. bili so moč. in županstvo je dalo
povsod nalepiti opozorila pred opolzkimi
pedri. iluzija države sredi evrope se je
dokončno sesula. čutil sem se krivega.
krivega, da sem v svoji naivnosti omogočil
to sesutje. koliko bi moral danes zahtevati
od oblasti za odškodnino. za vsa desetletja
trpinčenja. teroriziranja. se mi je kdo
opravičil? so posiljevalcu odsekali ud? bi
pomagalo, če bi uprizoril strelski pohod po
mestu? koliko državljanov bi bilo treba
pobiti, da bi ostal majhen narod, vreden
svojega imena? na vrata trka vojna
posameznikov. ponižanih. nimajo kaj
izgubiti. radarji jih ne morejo zaustaviti.
radarji ne zaznati. stare brazgotine se
odpirajo, brizgajo ogenj, sipajo atomski
dež. za nas ni nedolžnih žrtev. ni več
prostora za molk.

EL JUNY DE 2001 no em van deixar entrar en un cafè pel fet de ser gai. em vaig sentir com un gos. brut. vaig sortir als diaris i a la tele i em van fer saber que m'ho mereixia. des del poder. l'ajuntament va fer posar cartells que advertien contra els gais desenfrenats. la il·lusió que érem al bell mig d'europa es va esvair. em vaig sentir culpable. culpable que la meva ingenuïtat hagués contribuït a aquesta demolició. quina indemnització es podria obtenir avui del govern? per dècades de maltractaments, de terror. qui em demanaria perdó? a un violador, se li talla l'eina? es resoldria res amb la marxa d'un franc tirador per la ciutat? quants ciutadans caldria matar perquè aquest poble minúscul conservés la seva reputació? la guerra d'individus truca a la porta. dels deshonrats. dels que no tenen res a perdre. les forces de l'ordre no els poden parar. els radars no els detecten. les cicatrius es reobren, escupen foc i pluja atòmica. no hi ha víctimes innocents. el silenci s'ha acabat.

KO SEM BIL MAJHEN, so enkrat na teden na ognju segreli vodo. zlili so jo v čeber na sredini kuhinje, ji dodali mrzlo. in potem še mene. da so me umili. ko so me brisali, je isto vodo uporabil moj bratranec. ta se je umil sam, in ni zlezel v čeber. bil je precej starejši. in velik. zato sem zelo kmalu vedel za študentske demonstracije. povedali so mi, da je to nevarno. da je treba ostati doma. se izogibati revolucij. in ko sem bil dovolj star, ni bilo nobenih revolucij. le kake bedne pavorke. zato sem v samoti začel izrisovati skice upora. niso bile jasne, težko bi jih kdo razumel. začel sem se upirati primitivnosti okoli sebe. zdi se, da so v istem čeburu mešali tudi krvavo maso za krvavice. poklicali so mesarja, ki je opravil ves umazan posel. verjetno od tu moji prebliski krvoločnosti. le na trenutke. ko se mi zazdi, da se da še kaj počistiti. z vodo. ali s krvjo. ali z besedami.

ESCALFAVEN L'AIGUA un cop per setmana al foc, l'abocaven al gibrell i n'afegien de freda. i m'hi afegien a mi. mentre m'eixugaven, la mateixa aigua servia per al cosí. ell es rentava sol i no hi cabia, a dins. era bastant més gran. i alt. em van dir que hi havia manifestacions estudiantils i que eren perilloses. que calia quedar-se a casa. que les revolucions s'han d'evitar. quan vaig tenir l'edat, les revolucions s'havien acabat. només em quedava alguna desfilada miserable. preparava rebel·lions per a mi sol. no les acabava de definir, i difícilment algú ho podria haver entès. em rebel·lava contra l'estupidesa. el mateix gibrell els servia per barrejar carns per fer botifarres. feien venir el carnisser i tota la feina bruta la feia ell. d'aquí els meus impulsos de crueltat. només per un instant, mentre encara penso si es pot netejar res. amb l'aigua. o amb la sang. o amb les paraules.

NIKOLI NISEM OBČUTIL neke klasične družine. kaj šele, da bi se mi tožilo po nji. v bistvu sploh ni nastopila v mojem življenju, niti kot podoba. bil sem pankrt, ki je rasel gori zdaj tu zdaj tam. ko si je mama našla moža in začela ustvarjati nekakšno družino, sem doživljal živčne zlome. da je to celico kar razneslo. in ko mi je punca čarala podobe neke moderne skupnosti, se mi je zdelo zanimivo. na stotine ur sva se pogovarjala o preseganju moško-ženskega sveta. vnašal sem svoje ljubimce – in takrat se je pokazalo, da je bil vse le blef. in kasneje me je ob projektih s slogani Vse ljubezni so enako lepe ipd. popadala strašna slabost. kot da bi vsi hoteli biti prijazni, pa spodobni, pa pridni. ko so povzdigovali novo družbo, kot so rekli, sem se valjal v alkoholu, v drogah, v seksu, prav nič mi ni bilo mar, do kraja sem preziral milne mehurčke, ki so jih spuščali v zrak. in nisem ustvaril družine. ne države. še sanjavega mehurčka ne.

MAI VAIG VIURE en una família clàssica. i encara menys la vaig desitjar. de fet mai en vaig tenir. ni com a model. jo era un bastard que creixia sol, ara aquí, ara allà. quan la mare va trobar un marit i volia formar una família, m'agafaven atacs de nervis, de manera que aquella cèl·lula va explotar sense més ni més. una noia em va parlar d'idees progressistes de comunitats obertes i em va semblar interessant. centenars d'hores vam esmerçar per superar la divisió de gèneres. vaig introduir-hi els meus amants —i es va demostrar que tot plegat era una farsa. m'agafen mals de panxa sentint eslògans «tots els amors són igual de bonics», etc. volen ser amables, ben educats, aplicar-s'hi per construir una societat millor, diuen. i jo, en canvi, bevia i em drogava i buscava el sexe només. res no m'importa, se me'n foten les bombolles de sabó que la gent fa volar. no vaig formar cap família. no pertanyo a cap estat. per no tenir, no tinc ni una bombolla per als meus somnis.

LETA SEM SPAL s svetnikom v dlani. ali pod blazino. nobene veze ni imel s cerkvijo, ali z nadaljevanko, ki smo jo tako radi gledali. to je bila majhna figurica, morda pet centimetrov, iz motnega rumenkastega stekla. bil je kot kak vojak, ali vitez, in manjkala mu je ena noga. ne vem, od kod se je pojavil in ali je sploh kdaj imel obe nogi. preko dneva je moral biti na svetlem in v temi se je potem svetil. zato sem mu rekel svetnik. bil je moja najljubša igrača, pravzaprav niti ne igrača, temveč varuh. zdelo se mi je, da sem sam na svetu in svetnik me je varoval. vsako noč se je svetil v moji dlani in me ni bilo strah. okoli hiše ni bilo nobenih luči, zato je bila noč res črna. svetil mi je, če sem moral na stranišče. bil je tako zelo svetel, da sem z njim pod odejo lahko tudi kaj prebral. potem sem nekega dne izgubil svojega svetnika. in noč je postala nepredirna.

DURANT ANYS VAIG dormir amb un sant en el puny clos. o a sota del coixí. no tenia res a veure amb l'església o aquella sèrie que ens agradava tant mirar. es tractava d'una figureta d'uns cinc centímetres de vidre translúcid, groguenc. tenia l'aspecte d'un soldat, o d'un cavaller, i li faltava una cama. no sé d'on havia sortit i si mai havia tingut les dues cames. si durant el dia el mantenía sota el llum, de nit s'il·luminava. per això jo deia que era un sant. era la meva joguina preferida, de fet no una joguina, era el meu guardià. em sentia sol al món i el sant em protegia. cada nit s'il·luminava en els meus palmells i les pors es dissipaven. al voltant de casa no hi havia fanals, la nit allí era ben negra. m'il·luminava el camí per anar al lavabo. era tan clara la seva llum que podia llegir d'amagat amb ell sota la manta. un dia vaig perdre el meu sant. i la nit es va fer inescrutable.

Z B. NAMA NI USPELO imeti literarnega branja v jugoslovanskem kulturnem centru nasproti beaubourga. napihnjeni mladi poddirektor, sicer slovenec, naju je kar naprej prelagal. zato pa smo se drenjali na razstavah in srkali vino. kiš je metal svoje cinične pripombe čez francoze in francosko kulturo. jaz pa sem romal od pesnika do pesnika. in vsi so se vrteli le okoli svojega ega. vsi so me zalagali s svojimi knjigami in nestrpno čakali prevode. z njimi sem podlagal majavo mizo v svoji mizerni sobi, v katero sem vodil svoje fante. tudi eric je bil psihopat. z njim sem preživel natanko 36 ur. peljal me je k sebi nekam v predmestje. imel je 22 let in je študiral psihologijo. bil je mrk. ni kaj dosti govoril, obraz mu je trzjal, na levi roki je imel brazgotine, kot od rezanja. imel je polno knjig. in polno tablet. potem je govoril sam s sabo. v spanju me je stiskal, kot da mu gre za življenje. spraševal sem ga nešteto stvari, a mi ni odgovarjal. samo gledal me je. in ni me bilo strah. odpeljala sva se nazaj v pariz, na razstavo, med žvenketanje kozarcev, in bil je najlepša umetnost.

AMB EL B. no vam aconseguir llegir els poemes en el centre cultural iugoslau davant de beaubourg. el sotsdirector, un jove arrogant d'origen eslovè, ens anava posposant. però el vernissatge sí que va tenir lloc per anar bevent vi. en kiš repartia les seves àcides remarques contra els francesos i contra la cultura francesa. i jo feia els meus pelegrinatges d'un poeta a l'altre, interessats tots només en el seu ego. em van colgar amb els seus propis llibres en espera de traduccions. els vaig utilitzar per substituir la pota d'una taula del pis tronat que em servia per portar-hi els nois. l'eric era un psicòpata. vaig passar amb ell 36 hores exactes. vam anar a casa seva als afores. ell tenia 22 anys i estudiava psicologia. era esquerp. no parlava gaire, tenia tics, el braç esquerre el tenia ple de cicatrius, com de talls. tenia molts llibres. i moltes pastilles també. parlava per a ell mateix. dormint m'abraçava com si li anés la vida. li vaig preguntar de tot, però no em responia. em mirava. no li vaig tenir por. vam tornar al centre de parís, a la inauguració, els gots dringaven i ell va ser l'art més sublim.

KMALU PO MOJEM ROJSTVU me je teta nesla h krstu. tedaj si je zame izmislila drugo ime, ki je za vselej obveljalo za vse moje sorodstvo. a ne pod enim ne pod drugim imenom se moji božji stiki niso nadaljevali. šele dolga leta kasneje sem pisal v župnijo, naj me zbrišejo s svojih seznamov. prejel sem uraden odgovor, da so storili tako, da sicer lahko izstopim iz cerkvenega naročja, a da iz božjega ne morem. nekoč sem spoznal fanta, ki je vsakič po seksu molil. ob postelji je imel miniaturnen oltarček, na katerem je prižgal svečko, ko sva se predajala užitkom. ko mu je prihajalo, je vpil: Jezus, Jezus! kdo ve, kaj se mu je dogajalo v glavi, ali je videl mene, ko sem se sklanjal nad njim, ali angela. ali pa mi je dajal tretje ime. vsak mesec je šel k spovedi. po njej se je predal dušnemu pastirju. in ne vem, kaj sta vpila. vsekakor sta potem molila skupaj. včasih mi je rekel, da bo šla njegova duša v nebesa. bil je žalosten, ker se bo tako ločil od mene. zato se mu ni nikamor mudilo. jaz pa sem kar naprej čistil tisti vosek s sebe.

POC DESPRÉS DE néixer, la tieta em va portar a batejar. es va inventar per a mi un altre nom que encara utilitzen tots els meus parents. però sota cap nom jo no vaig continuar pel camí de déu. anys després vaig escriure a la parròquia que m'esborressin de les seves llistes. em van respondre oficialment que ho havien fet, que podia abandonar els braços de l'església però que déu mai m'abandonaria. vaig conèixer un noi que després del sexe resava. a l'altar a prop del llit encenia una espelmeta mentre ens deixàvem endur pels plaers. i quan li venia, cridava: Jesús, Jesús! qui sap què li passava pel cap, si em veia a mi o bé un àngel. podria ser que m'hagués rebatejat ell també. cada mes, el noi es confessava. i després es rendia al seu propi pastor de l'ànima. no us sabia dir què cridaven aquells dos junts. però al final devien resar tots dos. m'assegurava que la seva ànima aniria al cel. i s'entristia perquè això el separaria de mi. mai no tenia pressa, però. i jo m'havia de netejar la pell de totes aquelles gotes de cera.

Biografia

Brane Mozetič és poeta, narrador, traductor, editor, activista gai i promotor de la literatura eslovena a l'estranger. Va néixer el 14 d'octubre de 1958 a Ljubljana. Es va llicenciar en Literatura Comparada a la Universitat de Ljubljana i va completar els seus estudis a la Sorbona de París els anys 1984-1985.

Ha publicat catorze poemaris, dues novel·les i una col·lecció de prosa breu. Fa poc ha començat a escriure també per als infants. És un dels autors eslovens més traduïts. En altres llengües s'han publicat una trentena de llibres seus i destaquen les traduccions regulars de la seva poesia a l'italià, l'anglès i l'alemany. Per la seva poesia ha rebut els premis eslovens Župančičeva nagrada (1992), Zlata ptica (1997) i Jenkova nagrada (2003), aquest últim considerat el premi de poesia més prestigiós del país.

Ha traduït més de vint llibres, majoritàriament del francès. Cal mencionar la traducció d'*El vaixell ebri* d'Arthur Rimbaud (trad. 1984), i de les novel·les *Diari d'un lladre* (trad. 1990) i *El miracle de la rosa* (trad. 1995), com també de l'obra de teatre *Els negres* (trad. 2001), de Jean Genet. També ha traduït els tres volums de la *Història de la sexualitat* de Michel Foucault, publicats en eslovè el 1993, el 1998 i el 2000 i recopilats en una sola edició el 2010.

El 1988 –arran de l'èxit aclaparador de la novel·la *Alamut* de Vladimír Bartol– es va fundar la primera institució per a la promoció internacional de les lletres eslo-

venes, que es va transformar el 1999 en el Centre per a la Literatura Eslovena, coordinat des dels seus inicis per Brane Mozetič, que el 2002 en va esdevenir també el director. Mozetič ha estat responsable de seleccions d'autors eslovens que van des d'antologies publicades a França, l'Argentina o el Regne Unit, fins a tota mena de publicacions ocasionals. Ha estat també responsable de gires literàries i de les presentacions d'Eslovènia a les fires del llibre, com el programa de la literatura convidada a la Fira de Praga el 2005. En el marc del Centre, Mozetič és també el responsable de la col·lecció «Aleph», amb més de 150 títols publicats, entre ells obres de J. V. Foix, Calders, Ferrater i Blai Bonet.

Des de fa més de vint anys organitza a Ljubljana el festival Živa književnost [Literatura viva]. En la mateixa ciutat coordina també el Festival del cinema gai i lèsbic, un dels més antics del continent. Durant anys va ser l'activista destacat del moviment homosexual a Eslovènia, i va ser també el director de la revista *Revolver*. Com a editor, publica les obres literàries amb temàtica homosexual a la col·lecció «Lambda» de l'associació Škuc, amb més de 120 títols editats. Cal destacar-hi la traducció eslovena de *Desgel* i *La passió segons Renée Vivien*, de Maria Mercè Marçal.

Bibliografia de Brane Mozetič

Poesia

Sneguljčica je sedem palčkov. Ljubljana: Gimnazija Ivana Cankarja, 1976.

Soledadesi. Ljubljana: autoedició, 1978.

Modrina dotika. Ljubljana: Mladinska Knjiga, 1986.

Zaklinjanja. Ljubljana: Aleph, 1987.

Mreža. Ljubljana: Emonica, 1989.

Obsedenost. Ljubljana: Aleph, 1991.

Pesmi za umrlimi sanjami. Ljubljana: Cankarjeva Založba, 1995.

Metulji. Ljubljana: Škuc, 2000.

Pesmi na slike Borisa Zaplatila. Ljubljana: Bežigrajska Galerija, 2001.

Banalije. Ljubljana: Škuc, 2003.

Še banalije. Ljubljana: Škuc, 2005.

In še. Ljubljana: Škuc, 2007.

Mesta ure leta. Ljubljana: Škuc, 2011.

Nedokončane skice neke revolucije. Ljubljana: Škuc, 2013.

Contes breus

Pasijon. Ljubljana: Aleph, 1993.

Novel·la

Angeli. Ljubljana: Aleph, 1996.

Zgubljena zgodba. Ljubljana: Aleph, 2001.

Àlbums infantils

Dežela bomb, dežela trav. Il·lustracions de Maja Kastelic. Ljubljana: Aleph, 2013.

Alja dobi zajčka. Il·lustracions de Maja Kastelic. Ljubljana: Aleph, 2014.

Prva ljubezen. Il·lustracions de Maja Kastelic. Ljubljana: Škuc, 2014.

Editor d'antologies de literatura homoeròtica

Drobci stekla v ustih. Ljubljana: Aleph, 1989. [Poesia universal del segle xx]

Modra svetloba. Ljubljana: Škuc, 1990. [Poesia eslovena]

Moral bi spet priti. Ljubljana: Škuc, 2009. [Poesia gai europea contemporània]

Editor d'antologies de literatura eslovena

Poésie slovène contemporaine. Marsella: Autres temps, 1994.

Poesia Eslovena Contemporanea. Buenos Aires: Gog y Magog, 2006.

Six Slovenian Poets. Todmorden: Arc Publications, 2006.

Brane Mozetič en català

MAKAROVIČ, Svetlana; MOZETIČ, Brane. *He somiat que haviés mort*. Vic; Barcelona: Emboscall: Institució de les Lletres Catalanes, 2004. [Diversos traductors. Taller de traducció poètica de Farrera.]

Banalitats. Traducció de Simona Škrabec. Vic: Jardins de Sarmarcanda, 2009.

Brane Mozetič en espanyol

Poemas por los sueños muertos. Traducció de Marjeta Drobnič. Màlaga: CEDMA, 2004.

Mariposas. Traducció de Marjeta Drobnič. Buenos Aires: Gog y Magog, 2006.

Banalidades. Traducció de Pablo Fajdiga. Buenos Aires: Gog y Magog, 2011.

Banalidades. Traducció de Marjeta Drobnič. Madrid: Visor, 2013.

Pasión. Traducció de Marjeta Drobnič. Madrid: Dos Bigotes, 2014.

Aquesta selecció de poemes
de Brane Mozetič
es publica el 15 de juny de 2015
amb motiu del recital del poeta
dins el cicle Dilluns de poesia
a l'Arts Santa Mònica, Barcelona.

**Dilluns de poesia
a l'Arts Santa Mònica
2015**

**Totes les sessions tindran lloc
al claustre de l'Arts Santa Mònica
els dilluns a les 19 h.**

Arts Santa Mònica

Centre de la creativitat

La Rambla 7 08002 Barcelona

T 935 671 110

www.artssantamonica.cat

Entrada lliure

Mitjans col·laboradors:

ara.cat

NÚVOL

Col·laboren:

PEN
català

AELC
ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS
EN LLENGUA CATALANA

JAK
JAVNA
AGENCIJA ZA
KNJIGO RS

Organitzen:

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

Cafè Central
(poesia des de 1989)

SANTAMÒNICA